

Vergiler ve Fonlar

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28. ve sonraki maddelerinde BSMV düzenlenmiştir. Söz konusu verginin yükümlüsü sigorta şirketleri olup, katma değer vergisinde olduğu gibi bu bir ara yükümlülüktür ve vergi netice itibari ile hizmetlerden yararlanan kimselere yansıtılmaktadır.

6802 sayılı Kanununun 28. maddesine göre, "Banka ve sigorta şirketlerinin 10.6.1985 tarih ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muamele vergisine tabidir."

Gider Vergileri Kanununun 29. maddesinde hangi işlemlerin BSMV'den istisna olduğu belirlenmiştir. Buna göre istisnaya tabi işlemlerden bazıları şunlardır:

- Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar
- Emeklilik yatırım fonlarının sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralar
- Banka ve sigorta şirketleri ile emeklilik şirketlerinin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar
- Mükerrer sigorta muameleleri ve retrosesyon işlemleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paralar
- Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleriyle tarım hayvanları için akdolunan zirai sigortalar dolayısıyla alınan paralar
- Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar
- İpotek finansmanı kuruluşlarının, konut finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 2499 sayılı SPK Kanunu'nun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler dolayısıyla lehe alınan paralar

Kanunun 31nci maddesine göre, sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Böylece, iptal edilen BSMV'lerin sonraki dönemlerde indirimine imkan tanınmaktadır. Bir sonraki dönemde indirilemeyen vergiler, daha sonraki dönemlerin beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir

Kanunun 47. maddesine göre, sigorta şirketlerinin bir ay içerisindeki vergiye tabi işlemlerini, 46. maddede belirtilen bilgilerin yer aldığı beyanname ile izleyen ayın 15. günü akşamına kadar işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine beyan etmeleri gerekmektedir. Şirketler, çeşitli vergi dairelerinin bulunduğu yerlerdeki işlemleri için ayrı ayrı vergi beyannameleri vermelidir. Herhangi bir vergi döneminde vergilendirilecek işlem yapmamış olan yükümlüler de beyanname vermek zorundadır.

BSMV'nin nispeti Kanunda % 15 olarak belirtilmiş olup, Bakanlar Kurulu bu oranını % 1'e kadar indirmeye ve % 15 oranını aşmamak üzere yeniden tespite yetkilidir. Bakanlar Kurulu kendisine tanınan bu yetkiyi en son 16.8.1991 tarih ve 20962 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 12.8.1991 tarih ve 91/2072 sayılı kararıyla kullanmış ve BSMV genel oranını % 5 olarak belirlemiştir.

Yangın Sigorta Vergisi (YSV)

Yangın Sigorta Vergisiyle ilgili hükümler, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 5. Bölümünde düzenlenmiştir. Kanununun 40. maddesine göre "belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler Yangın Sigorta Vergisi'ne tabidir." Verginin mükellefi sigorta şirketleridir.

Yangın Sigorta Vergisi'nin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri nedeniyle alınan primlerin tutarı olup, tespit olunan matrah üzerinden ödenecek Yangın Sigorta Vergisi nispeti % 10'dur.

Sigorta şirketleri, bir ay içindeki Yangın Sigorta Vergisi'ne tabi muamelelerini izleyen ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı oldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve tarh edilen Yangın Sigorta Vergileri'ni aynı sürede ödemeye mecburdur.

Katma Değer Vergisi – KDV (muaf)

Katma değer Vergisi Kanunu'nun "Altıncı Bölümünün" 17. Maddesinin 4-e bendinde Banka ve Sigorta muameleleri Vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine yönelik işlemleri Katma Değer Vergisinden istisna edilmiştir.

Ancak, sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin yanı sıra başka işlemlerinin de bulunması halinde, söz konusu işlemleri dolayısıyla KDV hesaplanmakta ve beyanname verilmekte, fakat sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri beyannameye dahil edilmemektedir.

Diğer taraftan, reasürans işlemleri nedeniyle reasürans şirketlerine aktarılan primler, sigorta şirketince sigortalıdan alındığı sırada vergilendirilmiş bulunduğundan, prim aktarma işlemleri ayrıca katma değer vergisine tabi değildir.

Damga Vergisi (muaf)

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli II sayılı tabloda, damga vergisinden istisna edilen kağıtlar düzenlenmiştir. Tablonun ticari ve medeni işlemlerle ilgili kağıtlar başlıklı IV. bölümünün 5. maddesinde "sigorta mukavelenameleri, sigorta ücretine ait makbuzlar ve sigortanın tecdit ve temdidi ile temin olunan meblağın tezyidi halinde verilen beyanname ve avönanlar" sayılmıştır. Ayrıca V-Kurumlarla ilgili kağıtlar başlıklı bölümün 21. maddesinde şirketlerle ilgili istisna hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, sigorta işlemleri damga vergisinden istisna tutulmuş bulunmaktadır.

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu, 19.07.1998 tarih ve 23407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu Yönetmeliği ile oluşturulmuştur. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 91inci maddesine göre tahsil edilen % 5 Mali Sorumluluk Sigortası payı bu fona aktarılır.

Güvence Hesabı Fonu

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14üncü maddesiyle oluşturulan Güvence Hesabı, 26.7.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Güvence Hesabı Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Buna göre Hesabın gelirleri şunlardır:

- Her yıl sigorta şirketlerinin zorunlu sigortalar için tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde 1'i
- Her yıl sigorta şirketlerinin Yeşil Kart Sigortaları için tahsil ettikleri toplam safi primlerin binde 5'i
- Zorunlu sigorta yaptıranların safi primlerinin yüzde 2'si oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları
- Yeşil Kart Sigortası yaptıranların safi primlerinin binde 5'i oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları